

4. Романюк І. Провідні педагогічні принципи організації музичних занять у дошкільному навчальному закладі // *Музичний керівник*. 2013. №2. С. 4-6.
5. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 297 с.
6. Шевчук А. Залучаємо малят до музичної скарбниці // *Дитячий садок. Мистецтво*. 2010. – №3 (13). С. 36-41.

Кучерук Ярослава,

старша викладачка, завідувачка відділом декоративно-ужиткового мистецтва Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко,

Штепа Зоя,

викладачка вищої категорії Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко,

Штепа Олена,

викладачка Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко (м.°Полтава)

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

Анотація. У статті наголошується на естетико-виховних можливостях народного декоративно-прикладного мистецтва. Пропонується програма навчальної дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво», яку вивчають з 1 по 9 класи у Полтавській міській школі мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко. Головні завдання дисципліни спрямовані на розвиток особистості, забезпечення засвоєння учнями елементарних знань про декоративно-прикладне мистецтво, формування в учнів відповідних умінь і навичок. Програма

передбачає основні види художньої діяльності учнів на уроках: сприймання та практичну художню діяльність.

Ключові слова: *естетичне виховання, декоративно-прикладне мистецтво, національна культура, традиції, формування цінностей, художньо-естетичний смак, світогляд, національна свідомість, самореалізація.*

Постановка проблеми. В умовах оновлення змісту освіти в українській національній школі виключно важливого значення набуває використання естетико-виховних можливостей народного декоративно-прикладного мистецтва, глибокий духовний зміст та поліфункціональність якого покликані сприяти передачі естетичного досвіду попередніх поколінь, формувати в учнів здатність сприймати, оцінювати та примножувати культурні традиції українського народу, сприяти вдосконаленню естетичного виховання та розвитку учнів.

Концепція Нової української школи закликає «плекати українську ідентичність» в учнів [4, с.°12]. У цьому контексті українське декоративне мистецтво має значні можливості як засіб естетичного виховання учнів, виховання художніх смаків, розвитку здатності перетворювати дійсність за законами краси.

Ступінь вивчення проблеми. Дослідженнями проблем естетичного виховання займалися Л.°Газнюк, С.°Могильова, Н.°Наумова, Л.°Одерій, О.°Титаренко, Л.°Оршанський, О.°Ткачуктощо. Попри цінність наявних досліджень науковців подальше поглиблене вивчення цієї теми, на нашу думку, є важливим в умовах сьогодення. Тому викладацький колектив декоративно-ужиткового відділу Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко активно працює в цьому напрямку.

Виклад основного матеріалу. Збагачення світогляду сучасної молоді, на нашу думку, неможливе без ознайомлення з різноманітними видами українського декоративного мистецтва, які мають власну історію, художньо-

виражальні засоби і передбачають виховання любові до самобутньої української культури, художнього смаку, відродження творчих традицій багатовікового народного досвіду.

Залучення дітей до народного мистецтва на заняттях декоративно-ужиткового відділу Полтавської міської школи мистецтв відбувається послідовно і цілеспрямовано. Навчальна дисципліна «Декоративно-прикладне мистецтво» вивчається з 1 по 9 класи.

Найбільш ефективними для досягнення завдань естетичного виховання учнів є використання таких видів народного мистецтва як килимарство, вишивка, декоративний розпис, писанкарство, витинанка, народне лялькарство. Вони, по-перше, характерні для українців різних регіонів, а по-друге, доступні для оволодіння учнями і не потребують складного обладнання та дороговартісних матеріалів.

Враховуючи вищесказане, ми сформували програму, яка включає вивчення зазначених видів декоративно-прикладного мистецтва. Її зміст ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, полікультурності, системності, безперервності, інтегративності, єдності навчання і виховання.

Головними завданнями дисципліни «Декоративно-прикладне мистецтво» є:

формування:

- особистісно-позитивного, художньо-естетичного ставлення до дійсності, здатності до неутилітарного, художнього пізнання світу та його образної оцінки, потреби у спогляданні та милуванні з метою отримання естетичної насолоди від творів мистецтва та явищ навколишнього світу;
- потреб до самореалізації через продуктивну художню творчість, художньо-естетичне наповнення навколишнього середовища у відповідності до вікових можливостей;
- елементарних світоглядних орієнтацій та оцінних суджень, основ національної та громадської свідомості;

- морально-естетичних та вольових якостей (працелюбності, художньо-естетичних смаків та інтересів, ініціативності, активності, самостійності, толерантності тощо).

розвиток:

- почуттєво-емоційної сфери, здатності емоційно відгукуватися на різноманітні вияви естетичного у навколишньому світі та мистецтві;

- універсальних художньо-творчих якостей особистості: уяви, оригінального, нестереотипного (образного) мислення, спостережливості, зорової пам'яті тощо;

- сенсорних здібностей (відчуття кольору, форми, ритму, фактури поверхні).

забезпечення засвоєння учнями елементарних знань про:

- декоративно-ужиткове мистецтво як засіб комунікації та специфічну, художньо-образну форму пізнання і відображення світу, історію розвитку декоративно-ужиткового мистецтва, їх роль у житті людей;

- основи художньо-образної мови різних видів декоративно-прикладного мистецтва, виражальні можливості художніх технік.

сприяння формуванню в учнів умінь та навичок:

- аналізувати та інтерпретувати відповідно до вікових можливостей твори різних видів декоративно-ужиткового мистецтва;

- висловлювати особистісне ставлення до виявів естетичного в житті та мистецтві, використовуючи термінологію, зумовлену змістом програми;

- самостійної художньо-творчої роботи з пам'яті, за уявою, на підставі вражень від природи;

- виражати власні почуття, емоції та думки мовою художнього образу, використовуючи на рівні відповідному віку засоби художньої виразності, художні техніки та матеріали.

Умовою успішної реалізації завдань є:

- залучення учнів до розуміння змісту та сутності мистецтва шляхом особистісно-ціннісного сприйняття художньої інформації;
- керування художньо-творчим розвитком учнів з урахуванням вікових, індивідуальних, національних, культурних, регіональних особливостей і традицій;
- навчання учнів мови мистецтва і формування навичок практичної роботи винятково в художньо-образному ключі;
- забезпечення задоволення від художньої праці шляхом емоційного зацікавлення нею;
- організація уроків за законами мистецтва (не стереотипність, структурна різноманітність, створення відповідного до теми уроку настрою, залучення учнів до співпереживання тощо.).

Програма передбачає такі основні види художньої діяльності учнів на уроках: сприймання та практична художня діяльність.

Сприймання включає в себе два взаємопов'язані види діяльності: естетичне сприймання дійсності (вміння бачити, емоційно відгукуватися та усвідомлювати красу; усвідомлювати естетичні якості різноманітних явищ і об'єктів навколишнього світу), сприймання мистецтва (формування навичок сприймання, оцінки та інтерпретації художнього образу у творах мистецтва, здатності до співпереживання).

Практична художня діяльність (творча, репродуктивно-творча) передбачає введення широкого спектру художніх технік та матеріалів, включає роботу на площині і в об'ємі з пам'яті, за уявою, за зразком.

Програма побудована за принципом послідовності та циклічності і базується на засадах особистісно-орієнтованого навчання. Це дає можливість розглядати декоративно-прикладне мистецтво з різних позицій (відповідно до різних видів), повторювати матеріал щоразу на більш складному рівні, формувати навички практичної роботи, здійснювати корекційну діяльність).

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що метою естетичного виховання засобами декоративно-ужиткового мистецтва є формування

ключових освітніх компетентностей, розвиток у дітей високих естетичних ідеалів на основі особистісно-ціннісного ставлення до реального світу та творів мистецтва, здатності до сприймання, розуміння і створення художніх образів, формування потреб і здібностей до творчої самореалізації у процесі художнього осмислення світу.

Висновки. Отже, можна зробити висновки, що декоративно-прикладне мистецтво є ефективним засобом естетичного виховання учнів.

Список використаних джерел

1. Ганзюк[°]Л.[°]М., Салтан[°]Н.[°]М., М'яснікова[°]Н.[°]О., Могильова[°]С.[°]В. Естетика : навч. посібник для ВНЗ. Київ. 2011. 124[°]с.
2. Калініна[°]Л. Естетичне виховання молодших школярів як соціально-педагогічна проблема // *Рідна школа*. 2006. № 3. С.24-26.
3. Наумова[°]Н. Декоративно-прикладне мистецтво як засіб естетичного виховання учнів у процесі трудового навчання // *Проблеми освіти: наук.-метод. зб.* Київ, 1998. Вип. 11. С. 82-84.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ. 2016.
5. Перенчук[°]І. Формування творчої активності молоді засобами декоративно-прикладного мистецтва // *Молодь і Ринок*. 2009. №2 (49). С.[°]128-131.

КучерявенкоТетяна,
викладачка Кобеляцької
дитячої музичної школи
Кобеляцької міської ради (м.[°]Кобеляки)

ЗВУКОВИДОБУВАННЯ ЯК ОСНОВА СКРИПКОВОЇ ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У статті висвітлюється робота над основними